

Візова політика ЄС: на межі між внутрішньою безпекою ЄС та зовнішньою політикою

Зміст

ВСТУП.....	2
I. ЕВОЛЮЦІЯ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ВІЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	2
1.1. Шенгенська зона.....	3
1.2. «Білий» та «Чорний» списки ЄС щодо Третіх Країн.....	4
1.3. Управління зовнішніми кордонами та обмін інформацією.....	5
1.4. Узгодження роботи консульських служб	6
II. ВИРІШЕННЯ ДИЛЕМ МІЖ ВІЗОВОЮ ТА ЗОВНІШНЬОЮ ПОЛІТИКОЮ ЄС.....	10
2.1. Угоди про спрощення візового режиму та реадмісію.....	11
2.2. Партнерство для мобільності.....	12
ВИСНОВКИ.....	12
СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	13
ДОДАТОК 1.....	17
ПРИМІТКИ.....	18

ВСТУП

Візова політика ЄС виникла у відповідь на інтеграцію країн-членів ЄС для забезпечення функціонування внутрішнього ринку ЄС, одним з основних принципів якого є вільний рух осіб (Комісія Європейського Економічного Співтовариства, 1985, 9). Амбітна мета була закладена в основи Амстердамського Договору для забезпечення розвитку Союзу як простору свободи, безпеки та правосуддя, який «включає право вільного руху територією ЄС, що відповідає умовам безпеки та правосуддя, доступним для всіх» (Рада Європи 1999, п/р), необхідному ЄС для розробки ефективних спільних інструментів для контролю своїх зовнішніх кордонів, боротьби з нелегальною міграцією та організованою злочинністю. Візова політика ЄС стала одним з таких інструментів, що протягом багатьох років сприяв забезпеченню внутрішньої політики Союзу, а також важливим елементом зовнішньої політики ЄС. У статті аналізуються основні етапи еволюції та гармонізації візової політики ЄС. Вона є продовженням дискусій щодо основних елементів існуючої нині візової політики Європейського Союзу та їх залучення у відносини з країнами третього світу. Таким чином, вона являє собою сучасне двостороннє співробітництво з третіми країнами, спрямоване на розробку альтернативних рішень для збереження внутрішньої безпеки ЄС.

ЕВОЛЮЦІЯ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ВІЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Елементи того, що ми сьогодні називаємо візовою політикою ЄС, були закріплені в Маастрихтському Договорі, що містив положення про узгодження законів, що включають список третіх країн, громадяни яких повинні мати візу єдиного формату при в'їзді на територію ЄС. Відповідно до цих вимог, Рада затвердила постанову про встановлення єдиної форми короткострокових віз (Рада Європейського Союзу, 1995б, п/р). Але, правила візового режиму для громадян тих країн, які не включені в загальний список, залишаються в компетенції країн-членів ЄС.

Поточний візовий режим ЄС бере початок з Шенгенської угоди. У 1985 році Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Люксембург і Франція підписали Шенгенську угоду, що ліквідувала прикордонний контроль між ними. Через п'ять років, Конвенцією, яка була основою створення механізму координації та співробітництва, визначено основні елементи Шенгенської системи, та заснована Шенгенська Інформаційна Система (SIS) (Конвенція про виконання Шенгенської угоди 2000).

У 1999 році Шенгенська угода – створена спочатку як міждержавна угода – була додана до Амстердамського договору, що стало основою першого стовпа ЄС. Це мало два основні наслідки для подальшого розвитку та стану візової політики ЄС. По-перше, візова політика була прийнята до сфери відповідальності ЄС, що зробило Шенгенські Конвенції частиною спільної угоди. Це означало, що вона стала обов'язковою для виконання всіма державами-членами та забезпечила подальший розвиток в рамках процесу з прийняття рішень ЄС. По-друге, ЄС отримав зовнішні повноваження укладати міжнародні угоди в сферах, що відносяться до візових врегулювань (Мартенчук 2008, 23). Таким чином, можна спостерігати поступову передачу повноважень у сфері візових врегулювань¹, які раніше мали виключно держави-члени під егідою ЄС.

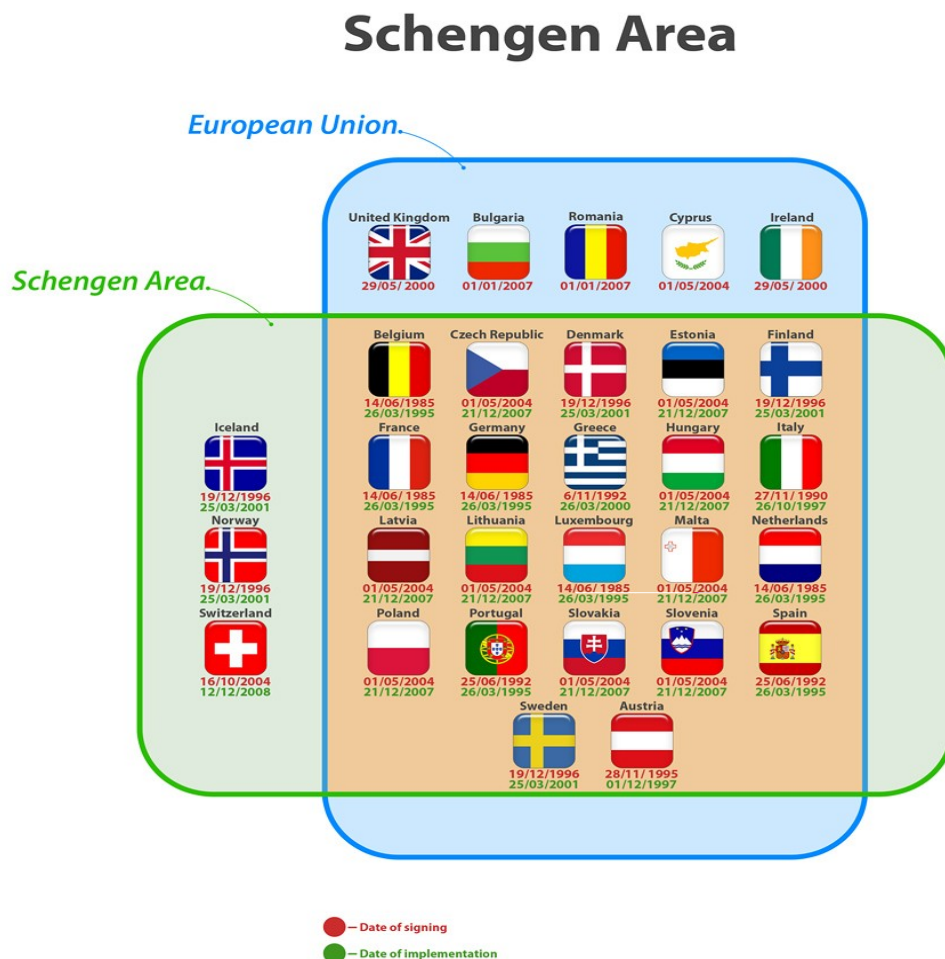
¹ Спільна візова політика поширюється тільки на положення про видачу короткострокових віз (до 90 днів). Координація видачі довгострокових віз відноситься до компетенції країн-членів.

1.1.Шенгенська зона

В даний час 25 європейських держав приєднались до Шенгенської угоди, а території цих держав формують Шенгенську зону. У таблиці 1 представлені країни, які є членами Шенгенської зони, роки підписання Шенгенської угоди та рік її повної реалізації. Великобританія та Ірландія утримались від Шенгенської Конвенції, однак, вони допущені до виконання деяких частин Договору, якщо вони повідомлять Раду про своє рішення і Рада ухвалить їх заяву на участь (Амстердамський Договір, 1997, п/р). З 2002 року Сполучене Королівство бере участь у співробітництві в сфері поліції та правової співпраці у кримінальних справах, а Ірландія з 2002 року бере участь у Шенгенській Інформаційній Системі (SIS) (Маас, 2005, 237).

Таблиця 1. Шенгенська зона

Джерело: збірка автора

Згідно з Шенгенською Конвенцією, перевірки внутрішніх кордонів у Шенгенській зоні були скасовані, а держави-учасники дотримуються спільних правил з управління зовнішніми кордонами, процедур перетину зовнішніх кордонів, взаємної допомоги у кримінальних справах, співробітництві поліції та функціонування Шенгенської Інформаційної Системи (Конвенція про виконання Шенгенської угоди, ст. 2). Дуже складна мережа законодавства, розроблена на основі Шенгенської Конвенції, створила

спеціальний режим в межах Шенгенської зони, що з одного боку, спрямований на забезпечення внутрішньої безпеки в регіоні та мінімізацію загроз, пов'язаних із скасуванням контролю на внутрішніх кордонах, але з іншого – значно обмежує свободу пересування громадян третіх країн, що підлягають візовим вимогам.

Спільна візова політика ЄС розвивається пліч-о-пліч зі створенням зони свободи, безпеки та справедливості ЄС. З моменту вступу Амстердамського Договору в силу впроваджено три комплексні програми – Тампере (1999-2004), Гаага (2004-2009), і Стокгольм (2010-2014) – розроблені з метою створення спільних інструментів ЄС, які зробили б реальністю зону свободи, безпеки і справедливості. Узгоджена візова політика стала одним з таких інструментів, елементи якого були достатньо розвинені та змінені з 1999 року, щоб служити цілям інтеграції до ЄС та забезпечувати внутрішню безпеку Європейського Союзу.

1.2. «Білий» та «Чорний» списки ЄС щодо Третіх Країн

У 2001 році Рада Європи вперше встановила загальні списки третіх країн, громадяни яких були підпорядковані візовим вимогам («чорний список») і тих, які звільнялись від них («білий список») під час в'їзду до Шенгенської зони. Оцінка різних критеріїв конкретних ситуацій, таких як нелегальна імміграція, державна політика і безпека, зовнішні відносини ЄС з третіми країнами, регіональна узгодженість і взаємодія, були взяті до уваги у цьому завданні. В даний час лише 38 країн звільнені від візових вимог, а 128 знаходяться у «чорному списку» ЄС (див. Додаток 1).

Принцип взаємності був включений до правил, де спочатку передбачалося, що запровадження візових вимог третьою країною, яка знаходиться в «білому списку» у держави-члена призведе до автоматичного підпорядкування третьої країни візовим вимогам ЄС протягом тридцятиденного періоду (Рада ЄС, 2001,2). Тим не менш, труднощі, пов'язані із застосуванням цього жорсткого принципу після розширення ЄС у 2004 році, може призвести до необхідності введення візового режиму для таких країн як США чи Канада, що стали причиною внесення поправок в документ ЕК 539/2001 та впровадження більш гнучкого механізму взаємності (2008, Мартенчук, 32). Згідно з поправкою, новий механізм передбачає негайне попередження про введення візового режиму з боку третьої країни відносно держави-члена та проведення переговорів Комісії з третьою країною про прохання Ради прийняти рішення про встановлення візового режиму до третіх країн (Рада ЄС, 2005). Застосування нового візового механізму взаємності показало його ефективність та дозволило Комісії провести переговори щодо можливості встановлення безвізового режиму з Малайзією, Ізраїлем, Парагваєм, Уругваєм, Венесуелою, Мексикою, Новою Зеландією, Коста-Рікою, Панамою і Сінгапуром. Однак, повної візової взаємності до сих пір не досягнуто з Австралією, США, Бразилією, Брунеєм і Канадою, які все ще зберігають візовий режим для громадян деяких країн-членів ЄС (Комісія європейських співтовариств 2009, 2-12).

Стаття 4 Постанови 539/2001 передбачає звільнення власників дипломатичних і службових паспортів, членів цивільного повітряного та морського екіпажів, власників пропусків, виданих міжурядовими організаціями, від візових вимог (Рада Європейського Союзу 2001, 3).

Спеціальний режим також був створений спеціально для пересування осіб, що проживають у прикордонних районах. Постанова (ЄС) № 1931/2006 уповноважує держави-члени, після консультації з Комісією, завершити укладання угоди про місцевий прикордонний рух з сусідніми країнами, спрямованої на полегшення пересування

мешканців прикордонних районів, які володіють перепустками, що забезпечують рух місцевими кордонами. Таким чином, власники місцевих перепусток прикордонного руху звільняються від візових вимог, але вони можуть вільно пересуватись лише в межах зони, визначеної Угодою, як правило, обмеженої зони держави-члена, яка укладає договір із сусідньою країною (Рада Європейського Союзу, 2006).

1.3. Управління зовнішніми кордонами та обмін інформацією

Прийняття Шенгенської Конвенції, скасування перевірок на внутрішніх кордонах між договірними сторонами ініціювали інтенсивне співробітництво між ними в пошуку спільних дій проти загроз безпеці, що надходять ззовні. Стало ясно, що об'єднана візова політика повинна бути доповнена спільними підходами з управління зовнішніми кордонами та ефективною системою з обміну інформацією. Основи співробітництва в цій галузі визначені Конвенцією, що передбачає єдиний набір правил, що застосовуються до осіб, які перетинають зовнішні кордони країн-членів ЄС та створення Шенгенської інформаційної системи (SIS) (Конвенція про виконання Шенгенської угоди, 2000). З приєднанням Шенгенської угоди до Амстердамського договору розвиток системи ефективного управління зовнішніми кордонами став одним з пріоритетів ЄС.

Основні етапи в цьому процесі включали розробку законодавчої та інституційної основ для досягнення цілей у галузі безпеки Європейського Співтовариства. По-перше, у 2006 році була прийнята збірка законів ЄС, що регулює пересування осіб через кордони (Шенгенський прикордонний кодекс). Вона спрямована на зміцнення і розвиток Шенгенських правил та закріплює основні елементи спільної політики з управління зовнішніми кордонами. По-друге, важливим елементом спільної політики з управління кордонами передбачає створення Європейського агентства координації оперативної співпраці з охорони зовнішніх кордонів країн Європейського Союзу (ФРОНТЕКС). Його основними завданнями є координація оперативної співпраці між країнами-членами, надання підтримки країнам-членам ЄС в області управління зовнішніми кордонами, підготовка національної прикордонної служби та підтримка в умовах, що потребують розширення технічної та оперативної допомоги на зовнішніх кордонах (Рада Європейського Союзу 2004, 4). За оцінкою Комісії Гаазької програми «позитивні результати були досягнуті Агентством щодо поставлених завдань у створенні регулювання». На завершення, Фонд зовнішніх кордонів (EBF) із загальним бюджетом у 1,82 блн євро за період 2007-2013, був створений з метою підтримки політики значними фінансовими ресурсами (Європейський парламент і Рада 2007, 26).

Ще одним важливим питанням в забезпеченні належного функціонування сфери правосуддя, безпеки, свободи та ефективної реалізації спільної візової політики на території ЄС є створення обміну інформацією між службами прикордонного контролю та консульськими установами країн-членів. Це завдання було закріплено в Гаазькій програмі (Комісія європейський співтовариств 2005, 10) і далі матеріалізується в розробці законодавчих та технічних умов для обміну інформацією.

Поряд зі створенням Шенгенської інформаційної системи (SIS), що дозволило правоохоронним органам держав-членів швидко обмінюватись інформацією про осіб у розшуку, осіб, яким було відмовлено в'їжджати в Шенгенську зону, транспортні засоби, номерні знаки, документи, що засвідчують особу і т.д. і оновлену версію SIS II², Рада

² Згідно з планом дій реалізації Стокгольмської програми SIS II, її планується ввести в експлуатацію у період 2011-2013 рр, в залежності від доступності технічного забезпечення

Європи у Севільї встановила введення єдиної системи ідентифікації візових даних, що стало одним з основних пріоритетів (Рада Європи 2002, 9).

Візова інформаційна система (VIS) покращує здійснення спільної візової політики шляхом спрощення обміну інформацією між країнами-членами і надання допомоги в ідентифікації будь-якої особи, яка не може або більше не може виконувати умови в'їзду, перебування або проживання на території держави-члена (Європейський Парламент і Рада 2008, 60). VIS містить інформацію про всю «візову історію» кандидатів, включаючи біометричні та особисті дані, відомості про проїзні документи, дати і місця запиту візи, тип запитаної візи, дані про особу, яка надіслала запрошення, основне призначення та тривалість запланованого перебування, визначеної дати прибуття та від'їзду, призначення першого пункту перетину кордону чи маршрут транзиту, місця проживання, поточного виду діяльності та попередні запити віз. База даних стосовно віз, імміграції та надання притулку, призначеного державами-учасниками, буде доступна владі компетентних органів, відповідальних за проведення перевірок на пунктах перетину зовнішнього кордону відповідно до Кодексу Шенгенського Кордону, і за запитами або за певних обставин стосовно інших правоохоронних органів країн-членів (Гейер 2008, 23). VIS планують ввести в експлуатацію в грудні 2010, що стане ще одним інструментом спільної візової політики ЄС та важливим кроком у напрямку поглиблення інтеграції держав-членів в простір свободи, безпеки та правосуддя.

1.4. Узгодження роботи консульських служб

Ефективне виконання Шенгенської конвенції, що представило спільні короткострокові візи для громадян третіх країн, які в'їжджають до шенгенських країн, потребує розробки єдиних вимог і процедур видачі віз, узгодження роботи своїх консульських представництв в третіх країнах та забезпечення консульського співробітництва між країнами-членами. Перший суттєвий крок до конвергенції у роботі консульських служб було зроблено з прийняттям Спільних Консульських Інструкцій (СКІ), які містять детальний опис процедури оформлення візових запитів громадян третіх країн, які хочуть приїхати в ЄС на термін до 90 днів, і передбачають консульське співробітництво на локальному рівні.

СКІ визначили єдині візи як «договір або рішення про надання візи у вигляді наклейки, що вклеюється Договірною стороною у паспорт, проїзний документ або інший документ, який дає право на перетин кордону» (рада ЄС 2005, 5). Ступінь свободи пересування власника візи залежить від типу візи.

Таблиця 2. Види віз, зазначені Загальними консульськими інструкціями

Тип візи	Ступінь свободи пересування
<i>Аеропортна транзитна віза</i>	Проходження міжнародної транзитної зони аеропортів, не ступаючи на територію держави перебування, під час зупинки або пересадки з одного міжнародного рейсу на інший.
<i>Транзитна віза</i>	Проходження через території договірних сторін іноземцями, які проїжджають з однієї третьої держави до іншої третьої держави. Ця віза може бути видана виключно для одного або кількох транзитів.

<i>Короткострокові або в'їзні візи: багаторазові в'їзні візи</i>	В'їзд на території договірних сторін з метою продовження перебування чи декількох візитів, термін яких не перевищує три місяці у півріччі з дати першого в'їзду. Ця віза може бути видана на один або декілька в'їздів. В особливих випадках короткострокові візи можуть бути видані для кількох візитів, за умови, що загальна протяжність цих поїздок не перевищує 3 місяців за півріччя. Ця багаторазова в'їзна віза може видаватися терміном на один рік, а у виняткових випадках – терміном більше року для деяких категорій осіб.
<i>Групові візи</i>	Транзитна віза або віза, обмежена максимумом до 30 днів, може бути зазначена у групі паспортів, які належать групі іноземців за умови, якщо у групи є супроводжувач та мета візиту, а також, якщо члени групи в'їжджають на територію, перебувають там і залишають її групою. Видаються групам що складаються з 5 - 50 чоловік. Особа, яка супроводжує групу, повинна мати особистий паспорт і, при необхідності, оформляти окрему візу.
<i>Довгострокові візи</i>	Візи для відвідувань, що перевищують термін трьох місяців – національні візи, видані однією з держав-членів відповідно до свого національного законодавства. Такі візи дозволяють їх власникам лише транзит через території інших Договірних Сторін, з метою досягнення території держави-члена, яка видала візу.
<i>Візи з обмеженою територіальною дією</i>	Перетин державного кордону, де дозволено візит лише в межах національної території однієї або більше Договірних Сторін, за умови, що як в'їзд так і виїзд будуть здійснюватися через територію цієї ж або цих же Договірних Сторін.
<i>Візи, видані на кордоні</i>	Короткострокові чи транзитні візи можуть видаватися на кордоні, відповідно до умов, визначених в частині II, п. 5 Загального Статуту про зовнішні кордони.

Джерело: збірка автора із Спільних Консульських Інструкцій.

У Спільних Консульських Інструкціях (СКІ) визначено перелік допоміжних документів, які повинні бути надані іноземцеві разом із формою заявки, заповненою згідно з офіційними вимогами, які мають підтверджувати мету та умови запланованого візиту, гарантію повернення та наявність коштів на утримання. Особиста бесіда була визначена як один з етапів вибору у процесі видачі віз. Крім того, СКІ містять інструкції для працівників консульських служб з питань оформлення віз та заповнення візових наклею.

Незважаючи на те, що СКІ – перший змістовний документ, що об’єднує візові практики консульських установ в Договірних країнах, він містить цілий ряд правових і процедурних недоліків, що вказує на правову невизначеність в документі, створює підстави для його різного використання консульськими службами Договірних Сторін, що істотно ускладнює процедуру отримання віз. По-перше, невичерпний і дуже загальний список допоміжних документів дає можливість консульським службовцям вільно трактувати питання додаткових документів, що часто призводить до дуже обтяжливих процедур з отримання віз (Boratyński, Chajewski, Hermeliński, Szymborska, Tokarz 2006, 44). По-друге, тривала процедура отримання візи і погана організація процесу запиту візи істотно ускладнює процес отримання самої візи (Boratyński, Chajewski, Hermeliński, Szymborska, Tokarz 2006, 54).

По-третє, СКІ посиляються на національне законодавство держав-членів, коли мова йде про обов’язкове надання причин відмови у візі та право на оскарження такої відмови.

За даними опитування, проведеного Фондом Стефана Баторія (the Stefan Batory Foundation), консульські установи Франції, Німеччини, та Сполученого Королівства у 79%, 75%, та 44% випадків не надають причини відмов заявникам (Boratyński, Chajewski, Hermeliński, Szymborska, Tokarz 2006, 47).

І останнє, але не менш важливе, плата за короткострокову візу складає 35 євро, що разом з оплатою за послуги посередницьких установ, з якими співпрацюють деякі консульські установи, складає 60 євро. Ця плата, у поєднанні з витратами, пов’язаними з поїздкою до консульської установи, щоб отримати візу, пройти індивідуальну бесіду, а потім забрати паспорт з візою видається дуже дорогою ціною за право на свободу пересування. Нещодавно прийнятий Візовий кодекс ЄС (далі як Візовий кодекс), спрямований на усунення недоліків СКІ та покращення роботи консульських представництв. Прийнято Постанову Європейської Ради (ЄС) 810/2009 про Візовий кодекс, що став, на відміну від СКІ, юридично обов’язковим документом, який включає загальні для 25 шенгенських країн правила візової практики. Основні нововведення Візового кодексу наведені в таблиці нижче.

Таблиця 3. Основні нововведення Візового кодексу ЄС

Поправка	Очікуваний ефект
<i>Злиття транзитної та короткострокової віз (ст. 2)</i>	Транзитна віза більше не входить до списку типів віз, що означає, що для транзитних цілей і/або короткочасного перебування буде видаватися віза одного типу.
<i>Довгострокова віза, видана країною-членом, дозволить вільно пересуватися територією країн-членів за тих же умов, що і дозвіл на перебування</i>	Ця поправка дозволить власникам довгострокових віз подорожувати іншими країнами-членами протягом трьох місяців будь-якого півріччя, за тих же умов, що і власники дозволу на перебування. Ця норма буде відновлювати принцип свободи пересування осіб в межах Союзу, яким раніше не могли користуватися власники довгострокових віз, які були змушені залишатися на території держави, яка видала візу.
<i>Введення єдиної форми заявки (ст. 11)</i>	Єдина форма заявки на візу буде використовуватися всіма консульськими установами держав-членів ЄС
<i>Вартість візи (ст. 16)</i>	Загальний візовий збір становить 60 євро. Візовий збір у розмірі 35 євро залишається для громадян третіх країн, що уклали угоди про спрощення візового режиму з ЄС та для дітей віком 6-12 років незалежно від країни походження. Від сплати консульського збору звільняються такі категорії осіб: діти віком до 6 років, представники некомерційних організацій

	віком 25 років і менше, що беруть участь у семінарах, конференціях, спортивних, культурних та освітніх заходах, організованих некомерційними організаціями, як зазначено в Положенні № 2005/761/ЄС, школярі, студенти, аспіранти, що приїжджають в ЄС з метою навчання чи освіти.
<i>Рівне ставлення до заявників на отримання візи (ст. 9, 23)</i>	Максимальні кінцеві строки для подачі заявки на візу складають 2 тижні, а для держави-члена – прийняти остаточне рішення щодо заявки - 15 календарних днів. Тільки за виняткових обставин та в окремих випадках кінцевий строк може бути подовжено. Якщо Угода про спрощення оформлення віз передбачає більш короткі кінцеві строки, то вони повинні застосовуватися до громадян тих держав, які уклали такі угоди з ЄС.
<i>Видача віз з тривалим терміном дії для частих поїздок (ст. 24)</i>	Якщо заявник може довести необхідність частих подорожей і він/ вона відомий(ма) консульській установі держави-члена як чесна і надійна людина, то віза з терміном дії до 5 років та дозволом на багаторазовий в'їзд може бути видана.
<i>Визначено точний список додаткових (допоміжних) документів (ст. 14)</i>	Додаток II містить більш точний, але все ще неповний перелік додаткових документів, які повинні бути надані заявником для отримання візи.
<i>Біометричні дані (ст. 13)</i>	Під час першої подачі заявки на отримання Шенгенської візи, заявник повинен надати свої біометричні дані, такі як відскановані фотографії, або зроблені в момент подачі заявки, відбитки 10 пальців у цифровому варіанті, які будуть введені до візової інформаційної системи VIS.
<i>Мотивація відмови у візі та право оскарження таких негативних рішень</i>	З 5 квітня 2010 року всі консульські установи країн-членів повинні надавати повідомлення у випадку відмови у візі, в якому міститься пояснення такої відмови та інформація про процедуру оскарження відповідно до національного законодавства держав-членів ЄС.

Джерело: збірка автора з візового кодексу ЄС та Прес-релізу Європа МЕМО/10/111

Безумовно, прийняття Візового кодексу ЄС є значним кроком у бік уніфікації та координації процедур видачі віз консульськими установами країн-членів. Кодекс включає більшу прозорість у процес отримання візи, зменшує строк отримання візи і надає можливості для зменшення бюрократичних витрат для тих, хто часто подорожує до ЄС, шляхом надання їм візи більш тривалого терміну. Тим не менше, процедура, яка дає можливість громадянам третіх країн використовувати право свободи пересування, досі залишається складною і обтяжливою. Як зазначив український експерт Олександр Сушко, невичерпний список додаткових документів потребує від заявників розкриття їх конфіденційної інформації, що досі залишається одним з найбільш негативних елементів процесу видачі віз та провокує негативне ставлення громадян третіх країн до візового режиму ЄС. (Сушко 2010, n/p).

Інша прогресивна ініціатива ЄС спрямована на гармонізацію діяльності консульських служб і зміцнення консульського співробітництва, що стосується створення Загальноєвропейської Консульської Служби, вперше запропонованої на засіданні Європейської ради у Лакені в грудні 2001 (Європейська Рада 2001, 13) для подальшого розвитку гаазької програми 2005 р (Комісія ЄС 2005, 10). Перший крок на шляху до досягнення цієї амбітної мети було зроблено пропозицією про створення спільних центрів видачі віз ЄС.

Необхідність їх створення була викликана введенням біометричних характеристик у візову інформаційну систему і подальшою необхідністю встановлення обладнання для зчитування біометричних даних. Постанова ЄС запровадила нові форми консульського співробітництва – близьке місце розташування, спільні центри видачі та аутсорсинг – в цілях пошуку рентабельного шляху для збору біометричних даних із осіб, що подають запит на отримання візи і для полегшення процедури отримання візи без шкоди для права держав-членів приймати остаточні рішення про видачу віз (Європейський Парламент і Рада 2009, 6).

Створення і функціонування першого спільного центру видачі віз у Кишиневі (Молдова) за участі Угорщини, Австрії, Словенії та Латвії, було дуже добре прийняте громадянами Республіки Молдова, адже процедура заявки віз стала швидшою і дешевшою, що дозволяє громадянам Молдови подавати заяви на оформлення візи у Кишиневі, а не їздити до сусідніх країн через відсутність представництва у Молдові (Pop 2008, 12). Таким чином, розповсюджене створення спільних візових центрів може стати наступним кроком в узгодженні візової політики ЄС та її єдиного функціонування в країнах-членах. В той же час, реалізація ідеї створення спільних «Консульств ЄС» в третіх країнах є менш вірогідною, враховуючи чутливість таких питань, як безпека інформації та виконання суверенних правил держав-членів для гарантії видачі дозволу на в'їзд на їх територію (Fernández 2008, 34).

2. ВИРІШЕННЯ ДИЛЕМ МІЖ ВІЗОВОЮ ТА ЗОВНІШНЬОЮ ПОЛІТИКОЮ ЄС.

Розвиток візової та прикордонної політик не може не впливати на зовнішню політику. «Пом'якшення», кордонів всередині ЄС, а також створення сфери правосуддя, безпеки і свободи на основі права вільного пересування в межах Союзу, означало «зміцнення» зовнішніх кордонів, шляхом встановлення більш жорсткого прикордонного контролю, розробку сучасної інфраструктури кордонів та встановлення візових вимог (Grabbe 2000, 527). Цей розвиток викликав постійно зростаюче почуття «включення» тих, що запрошені і здатні реалізувати шенгенські угоди, а отже, входять до системи внутрішньої безпеки ЄС. «Виключення» складають ті, хто залишається на периферії Європи, позбавлені пільг, що випливають з права вільного пересування. Візова політика здається більш ефективним інструментом виключення (Monar 2000, 23). Приклад такого виключення можна було спостерігати після розширення ЄС у 2004 році, коли 10 країн Центральної та Східної Європи приєдналися до ЄС, підписавши Шенгенську угоду. Спорудження «візових стін» між новими державами-членами ЄС та їх Східними сусідами, будучи історично, економічно і культурно пов'язаними один з одним протягом століть, призвело до негативних наслідків для відносин ЄС із сусідами та вимагає методів ведення зовнішньої політики.

Європейська політика добросусідства, яка була розпочата після розширення ЄС у 2004, поставила перед собою мету «уникнути проведення нових розділових ліній в Європі, а також створити зону процвітання та добросусідства», яка включатиме 15 країн-сусідів Східної та Південної Європи (Комісія ЄС 2003, 4). Однак, інструментів, спрямованих на досягнення цих цілей, передбачених перспективою більш тісної економічної інтеграції та низки фінансових стимулів, виявилось не достатньо для подолання бар'єрів, створених візовою та прикордонною політиками. Таким чином, ЄС здається суперечливим у своїх зовнішній і внутрішній політиках.

Тим не менше, беручи до уваги близькість від сусідів, загрози через нестабільність на кордоні, а отже, і неможливість впливати на ситуацію в регіоні, посилені обмежувальні ефекти візової політики Союзу і прийнято до уваги необхідність знайти рішення ініціювати трансформації у сусідніх країнах (Comelli, Greco, Tossi 2006, 12). Більш того,

ЄС визнав, що початкові цілі візової політики - зменшити потік нелегальних іммігрантів і боротьба з організованою злочинністю, не можуть бути здійснені лише інструментами візової політики (Trauner, Kruse 2008, 8).

У процесі пошуку політичних рішень щодо зниження впливу обмежувальної візової політики для вільного пересування громадян третіх країн з одного боку, і збереження внутрішньої безпеки з іншого, ЄС ініціював укладання двосторонніх угод щодо імміграційних питань з державами, які здійснювали тісну співпрацю з ЄС. Ці угоди спрямовані на спрощення вільного пересування людей між ЄС та третіми країнами, заохочення легальної міграції, і в деяких випадках – поступове скасування візового режиму між ними – в обмін на активізацію співпраці в області міграційних потоків, боротьбу з транскордонною злочинністю та прийняття передового досвіду ЄС.

2.1 Угоди про спрощення візового режиму та реадмісію.

У зв'язку з неефективністю візової політики ЄС у боротьбі з незаконною міграцією, ЄС підкреслив важливість співпраці з третіми країнами щодо повернення нелегальних іммігрантів (Комісія ЄС, 2003, ст. 8). За висновком угод про реадмісію з третіми країнами, ЄС мав на меті оточити себе колом країн, до яких він би міг направляти нелегальних іммігрантів. Однак, труднощі переговорів за такими угодами з третіми країнами змушують ЄС піти на поступки та запропонувати додаткові стимули у вигляді спрощення візового режиму в обмін на згоду третіх країн приймати нелегальних іммігрантів, яким відмовлено у наданні притулку, які приїжджають в ЄС з, або через свої території. Таким чином, злиття угод про спрощення візового режиму з угодами про реадмісію показало логіку нового підходу ЄС до принципу безпеки у відносинах з третіми країнами (Trauner, Kruse 2008, 10).

ЄС підписав угоди про спрощення візового режиму з Албанією (18/09/2007), Боснією і Герцеговиною (18/09/2007), колишньою Югославською Республікою Македонією (18/09/2007), Чорногорією (18/09/2007), Сербією (18/09/2007), Молдовою (10/10/2007), Росією (25/05/2006) та Україною (18/06/2007). Вони передбачають спрощення видачі короткострокових віз для певних категорій громадян третіх країн, таких як вчені, журналісти, близькі родичі, які мають бажання навістити свої сім'ї, водії, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення і т.д.; створення можливості видачі багаторазових віз для цих категорій пасажирів, зменшення вартості візи з 60 євро до 35 і застосування для певних категорій громадян третіх країн, скорочення терміну розгляду заяв на отримання візи строком до 10 днів. Крім того, угоди про спрощення візового режиму містять положення про перспективи встановлення безвізового режиму в якості довгострокової перспективи. Угоди про реадмісію, підписані з Албанією, Алжиром, Боснією і Герцеговиною, Китаєм, колишньою Югославською Республікою Македонією, Гонконгом, Макао, Молдовою, Чорногорією, Росією, Сербією, Шрі-Ланкою і Україною в період з 2001 по 2008 рр. регулюють технічні правила процедур реадмісії і транзитних операцій, включаючи зміст і формат заяви на реадмісію, докази, що підтверджують громадянство, ліміти часу для відповіді про заяву на реадмісію, способи транзиту, захист прав і обов'язків (веб-сайт Свободи, Безпеки і Правосуддя, 2010, n/p).

Переваги угод є спірними у значній мірі для третіх країн. Хоча угоди про спрощення візового режиму передбачають зниження візових зборів та спрощення процедури подачі заяв, вони не впливають на видачу довгострокових багаторазових віз (Chajewski, 2009, 43). Крім того, на відміну від випадку із країнами Західних Балкан, угоди про спрощення візового режиму, які укладені з країнами Східної Європи, ділять заявників на 2 категорії: ті, що мають право на отримання пільг щодо спрощення візового режиму, коливання візового збору, і ті, що не мають. Це приносить відчуття дискримінації і обмеженої

цінності угод, так як більшість людей, що подають заявки на отримання віз не належать до «пільгових категорій» (Trauner, Kruse 2008, 23). Додана вартість угод про спрощення візового режиму також послабила факт прийняття візового кодексу ЄС, який координує практику видачі віз країнами-членами і пропонує велику кількість вигод, що містяться в угодах про спрощення візового режиму. В той же час, висновки про реадмісію нелегальних іммігрантів являють собою значну проблему для третіх країн, з огляду на необхідність створення можливостей для утримання нелегальних іммігрантів підготовки і набору додаткового персоналу, який буде працювати з ними, розробку програми реінтеграції та професійної підготовки (Trauner, Kruse 2008, 28).

2.2 Партнерство для мобільності

Ще одним нововведенням політики ЄС, спрямованим на припинення нелегальної міграції з третіх країн і регулювання міграційних потоків, є форма партнерства для мобільності. Комісія запропонувала розвивати партнерські відносини із зацікавленими третіми країнами, які гарантували б їм додаткові правові можливості для міграції в обмін на зобов'язання перешкоджати незаконній міграції, боротися з організованою злочинністю, повертати нелегальних іммігрантів, поліпшити прикордонний контроль і безпеку документів, сприяти зайнятості та можливості різних видів роботи у своїх країнах і т.д. Такі партнерства повинні бути адаптованими до проблем, політичних і правових відносин з ЄС і потреб зацікавлених держав-членів ЄС або груп держав-членів. Пропозиція мобільності ЄС повинна включати можливості роботи та навчання для громадян третіх країн, сприятливі умови для їх громадян, таких як допомога у створенні можливості третіх країн управляти міграційними потоками, запобігання «витоку мізків» або полегшення видачі короткострокових віз (Комісія ЄС 2007, 4-7).

Пілотні проекти партнерства для мобільності були розроблені для Молдови (2008), Кабо-Верде (2008) та Грузії (2009), охоплюючи широке коло питань, таких як консолідація міжнародної міграції в системі управління країни-партнера, співпраця в галузі прикордонного контролю, ідентифікація проїзних документів, боротьба з нелегальною міграцією та торгівлею людьми, добровільне повернення та реінтеграція схем (Reslow 2010, 3).

Хоча, ще занадто рано оцінювати наслідки таких партнерських відносин, академічне і політичне співтовариство впливає на дефіцит підходів ЄС для вирішення проблеми нелегальної міграції за допомогою інструментів, доступних за партнерства для мобільності.

По-перше, умови партнерства для мобільності дуже нерівноправні, в той час як ЄС - той, хто встановлює правила, а уряд третьої країни має обмежені можливості впливати на їх зміст відповідно до його інтересів та потреб.

По-друге, ЄС встановлює вимоги до третіх країн, що є передумовами щодо укладення партнерства для мобільності, які здаються нереалістичними для виконання з урахуванням політичних та економічних реалій країн. І останнє, але не менш важливе те, що потенційні іммігранти навряд чи проконсультуються з урядами своїх країн у можливості легальної міграції з огляду на останню відмову у питанні забезпечити гідні умови праці та проживання в рідних країнах (Triandafyllidou 2009, 2).

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вище зазначене, візова політика ЄС являє собою один з ключових інструментів ЄС для регулювання міграційних потоків з третіх країн і боротьби з організованою злочинністю. Вона розвивалась з інтеграцією Союзу і координацією політик держав-членів. Хоча в даний час значна систематизація правил, що стосуються

процесу видачі віз, була досягнута за рахунок ЄС, його візова політика створює перешкоди для вільного пересування громадян третіх країн. Це має негативні наслідки для відносин ЄС з третіми країнами з урахуванням обмежень, які вона створює для контактів між людьми, економічною та культурною діяльністю. Це особливо є правильним, коли справа доходить до відносин ЄС зі своїми безпосередніми сусідами після розширення ЄС у 2004 році. Як уже було зазначено, введення суворих візових вимог для громадян третіх країн не допомогло ЄС досягти своїх цілей безпеки і оточити себе колом стабільних і процвітаючих сусідів. Скоріше навпаки, воно породило почуття відчуження в третіх країнах і зниження нормативної влади ЄС в регіоні.

Угоди про спрощення візового режиму ЄС та реадмісію, так як і мобільність партнерських відносин з третіми країнами, спрямовані на пом'якшення наслідків обмежувальної візової політики ЄС та більш тісну співпрацю з третіми країнами. Зобов'язуючи треті країни здійснювати значні внутрішні реформи, ЄС переслідує мету захистити себе від загроз нелегальної міграції і злочинів, що надходять з таких країн. Це заохочує об'єднані держави спрощувати візові вимоги або надавати додаткові можливості легальної міграції для громадян цих держав.

Не дивлячись на загалом конструктивну наповненість, ці двосторонні ініціативи видаються відносно слабкими для вирішення проблеми нелегальної міграції в ЄС. Якщо ЄС серйозно ставиться до ролі трансформаційної сили в регіоні, то він має пропонувати сильніші стимули для проведення реформ третіми країнами. Тим самим мрії ЄС зробити свою зону правосуддя, безпеки і свободи, вільною від зовнішніх загроз, можуть стати реальністю.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Boratyński Jakub, Chajewski Leszek, Hermeliński Paweł, Szymborska Anita, Tokarz Bartłomiej “Visa Policies of European Union Member States. Monitoring Report” Stefan Batory Foundation Warsaw June 2006 Retrieved on 20 May, 2010 from <http://www.batory.org.pl/doc/monitoring-of-eu-visa-policies.pdf>

Chajewski Leszek “Effects of Visa Facilitation Agreements” in Chajewski Leszek Sushko Oleksandr, Konieczna-Salamatin Joanna, Kalitenia Leonid, Petrov Nikolay, Petrova Natalia, Platon Alexandru “Changes in Visa Policies of the EU Member States. New Monitoring Report” Stefan Batory Foundation Warsaw 2009 Retrieved on 20 May, 2010 from http://www.batory.org.pl/doc/Visa_Report_2009.pdf

Comelli Michele, Greco Ettore, Tocci Nathalie “From Boundary to the Border Land: Transforming the Meaning of Borders in Europe through the European Neighborhood Policy” Working Paper *EU*

– *Consent Constructing European Network* 2006 Retrieved on 17 May, 2010 from http://www.eu-consent.net/library/brx061012/Comelli-Greco-Tocci_D40.pdf

Commission of the European Communities (1985) *Completing the Internal Market* White Paper from the Commission to the European Council, Com (85) 310 final, Brussels 14 June, 1985

Commission of the European Communities (2003) *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council on the “Wider Europe — Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours”* COM (2003) 104 final, Brussels, 11.3.2003

Commission of the European Communities (2005) *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, The Hague Programme: Ten priorities for the next five years. The Partnership for European renewal in the field of Freedom, Security and Justice* COM (2005) 184 final. Brussels, 10.5.2005

Commission of the European Communities (2007) *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions on circular migration and mobility partnerships between the European Union and third countries* COM(2007) 248 final European Commission, Brussels, 16.5.2007

Commission of the European Communities (2009) *Fifth Report from the Commission to the Council and the European Parliament on certain third countries' maintenance of visa requirements in breach of the principle of reciprocity in accordance with Article 1(5) of Council Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement, as amended by Council Regulation (EC) No 851/2005 as regards the reciprocity mechanism* COM(2009)560, Brussels, 19.10.2009

Commission of the European Communities (2009) *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Justice, Freedom and Security in Europe since 2005: An Evaluation of the Hague Programme and Action Plan. An extended report on the evaluation of the Hague Programme* SEC(2009) 766 final, Brussels, 10.6.2009

Convention implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders. *Official Journal L 239*, 22/09/2000 P. 0019 – 0062

Council of the European Union (1995a) Council Regulation (EC) No 1683/95 of 29 May 1995 laying down a uniform format for visas, *Official Journal, L 164*, 14.7.1995

Council of the European Union (1995b) Council Regulation (EC) No 2317/95 determining the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders of the Member States *Official Journal, L 234*, 25.9.1995

Council of the European Union (2001) Council Regulation (EC) No 539/2001 of 15 March 2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement, *Official Journal, L 81*, Brussels, 21.3.2001.

Council of the European Union (2004) “Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union” *Official Journal, L 349*, Luxembourg, 26.10.2004

Council of the European Union (2005), “Council Regulation (EC) No 851/2005 of 2 June 2005 amending Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement as regards the reciprocity mechanism”, *Official Journal, L 141*, Luxembourg, 2.06.2005

Council of the European Union (2005) Common Consular Instructions on Visas for the Diplomatic Missions and Consular Posts (2005/C 326/01) Consolidated version. *Official Journal C 326*

Council of the European Union (2006), “Regulation (EC) No 1931/2006 of 20 December 2006 of the European Parliament and the Council of 20 December 2006 laying down rules on local border traffic at the external land borders of the Member States and amending the provisions of the Schengen Convention” *Official Journal, L 405*, Brussels, 20.12.2006

Europa Press Release MEMO/10/111 30 March 2010 Retrieved on 20 May, 2010 from <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/111&type=HTML>

European Council (1999) *Presidency Conclusions*, 15 and 16 October 1999, Tampere

European Council (2001) *Presidency Conclusions*, 14 and 15 December 2001, Laeken

European Council (2002) *Presidency Conclusions*, 21 and 22 October 2002, Seville

European Parliament and the Council (2007) “Decision No 574/2007/EC of the European Parliament and the Council of 23 May 2007 establishing the External Borders Fund for the period 2007 to 2013 as part of the General programme ‘Solidarity and Management of Migration Flows’” *Official Journal, L 405*, Brussels, 27.05.2007

European Parliament and the Council (2008) Regulation (EC) No 767/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 concerning the Visa Information System (VIS) and the exchange of data between Member States on short-stay visas (VIS Regulation) *Official Journal*, L 218, Strasbourg, 9.07.2008

European Parliament and the Council (2009) Regulation (EC) No 390/2009 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 amending the Common Consular Instructions on visas for diplomatic missions and consular posts in relation to the introduction of biometrics including provisions on the organisation of the reception and processing of visa applications *Official Journal*, L 131, Strasbourg, 23.04.2009

European Parliament and the Council (2009) Regulation (EC) No 810/2009 of the European Parliament and the Council of 13 July 2009 establishing a Community Code on Visas (Visa Code) *Official Journal*, L 243, Brussels, 13.07.2009

Fernández Ana Mar “Consular Affairs in the EU: Visa Policy as a Catalyst for Integration?” *The Hague Journal of Diplomacy* 3 (2008) 21-35

Freedom, Security and Justice website *Cooperation with the Third Countries on Migration* 2010 http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/immigration/relation/fsj_immigration_relations_en.htm

Geyer Florian “Taking Stock: Databases and Systems of Information Exchange in the Area of Freedom, Security and Justice” *Challenge Liberty and Security*, 2008 Retrieved on 25 May, 2010 from http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_Construction_of_a_European_Institutional_Model_for_Managing_Operational_Cooperation_at_the_EU_s_External_Borders.pdf

Grabbe “Sharp Edges of Europe: Expanding Schengen Eastwards”. *International Affairs* 76, 3 2000, 519-536

Maas Willem "Freedom of Movement Inside 'Fortress Europe'," Chapter 14 in Elia Zureik and Mark Salter, eds., *Global Surveillance and Policing: Borders, Security, Identity*“, Willan, 2005 Retrieved on 15 May 2010 from <http://www.yorku.ca/maas/Maas2005a.pdf>

Martenczuk Bernd “Visa Policy and EU External Relations” in Justice, *Liberty, Security: New Challenges for EU External Relations*. pp. 21-52. Brussels University Press. 2008

Monar Jorg “Justice and Home Affairs in a Wider Europe: The Dynamics of Inclusion and Exclusion” Centre for European Politics and Institutions, Department of Politics, University of Leicester ESRC “One Europe or Several?” Programme Working Paper 07/00 Retrieved on 17 May, 2010 from <http://www.mybulesea.com/pdf/monarW7.PDF>

Pop Andrian “European Union Initiatives in tackling Migration and Organized Crimes at Its New Eastern Border” *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 8, No. 1, April 2008 p. 12

Reslow Natasja “The Mobility Partnership”. Migration policy brief: No. 1 Maastricht Graduate School of Governance 2010 Retrieved on 20 May, 2010 from <http://www.maastrichtuniversity.nl/web/Schools/MGSoG/ProjectPages/ISAcademieMigrationDevelopment/Publications.htm>

Trauner Florian, Kruse Imke “EC Visa Facilitation and Readmission Agreements: Implementing New EU Security Approach in the Neighbourhood” Centre for European Policy Studies Working

Document No. 290/April 2008 Retrieved on 17 May, 2010 from
<http://www.ceps.eu/files/book/1646.pdf>

Treaty of Amsterdam/Protocol on the Position of the United Kingdom and Ireland *Official Journal C 340, 10 November 1997*

Triandafyllidou Anna “Attempting the Impossible? The Prospects and Limits of Mobility Partnerships and Circular Migration” ELIMEP Thesis Hellenic Foundation for European and Foreign Policy January 2009 Retrieved on 20 May, 2010 from
<http://www.eliamep.gr/en/wp-content/uploads/2009/01/eliamep-thesis-12009-triandafyllidou.pdf>

Сушко Олександр “Візовий кодекс ЄС – незалежна експертиза від “Європи без бар’єрів” Європа без бар’єрів 27.04.2010 Retrieved on 15 May, 2010 from http://novisa.com.ua/analitic/?analitic_id=19

Додаток 1. «Білий» та «Чорний» списки країн.

Джерело: постанова Ради (ЄС) № 539/2001 з поправками, Постанова (ЄС) № 2414/2001, Постанова (ЄС) № 453/2003, Постанова (ЄС) № 851/2005, Постанова (ЄС) № 1932/2006, Постанова (ЄС) № 1244/2009

«Чорний» список			«Білий» список
Афганістан	Гаїті,	Вануату	Андорра
Албанія	Індія	В'єтнам	Антигуа і Барбуда
Алжир	Індонезія	Ємен	Аргентина
Ангола	Ірак	Замбія	Австралія
Азербайджан	Іран	Зімбабве	Багамські о-ви
Бангладеш	Йорданія	Коморські острови	Барбадос
Бахрейн	Казахстан	Об'єднані Арабські Емірати	Бразилія
Білорусь	Катар	Орган	Бруней
Беліз	Кенія	Південна Африка	Ватикан
Бенін	Кірібаті	Самоа,	Венесуела
Болівія	Кувейт	Сан-Томе і Принсіпі	Гондурас
Боснія і Герцеговина	Киргизстан	Саудівська Аравія,	Гватемала
Ботсвана	Лаос	Сенегал,	Гонконг САР
Буркіна-Фасо	Ліван	Сьєрра Леоне	Даруссалам
Бірма / М'янма	Лесото	Соломонові Острови	Ізраїль
Бурунді	Ліберія	Сомалі	Канада
Вірменія	Лівія	Судан	Коста-Ріка
Габон	Мадагаскар	Суринам	Корея
Гамбія	Малаві	Свазіленд	колишня Югославська
Грузія	Малі	Сирія	Республіка Македонія
Гана	Мальдівські Острови	Таджикистан	Малайзія
Гренада	Маршаллові Острови	Таїланд	Маврикій
Гвінея	Мавританія	Танзанія	Макао (Аоминь)
Гвінея-Бісау	Марокко	Тимор-Лешті	Мексика
Гайана	Мікронезія	Того	Монако
Демократична Республіка	Молдова	Тонга	Нікарагуа
Конго Джибуті	Монголія	Тринідад і Тобаго	Нова Зеландія
Домініка	Мозамбік	Тувалу	Панама
Домініканська Республіка	Намібія	Туніс	Парагвай
Екватор	Науру	Туркменістан	Сальвадор
Екваторіальна Гвінея	Непал	Туреччина	Сан-Марино
Еритрея Ефіопія	Нігер	Тайвань	Сербія
Єгипет	Нігерія	Уганда	Сейшельські Острови
Китай	Оман	Україна	Сінгапур
Колумбія	Північна Корея	Узбекистан	Сент-Кітс і Невіс
Конго	Північна Маріанна	Палестина	Сполучені Штати Америки
Кот-д'Івуар	Пакистан	Шрі-Ланка	Уругвай
Куба	Палау	Британські заморські те-	Хорватія
Камбоджа	Папуа-Нова Гвінея	риторії, громадяни, яких не	Чилі
Камерун	Перу	мають права на проживання	Японія
Кабо-Верде	Руанді	в Об'єднаному Королівстві.	
Центральноафриканська	Росія		
Республіка	Сант Люсія		
Фіджі	Сент-Вінсент і Грена дини		
Чад	Ямайка		

Примітки

1. Спільна візова політика поширюється тільки на положення про видачу короткострокових віз (до 90 днів). Координація видачі довгострокових віз відноситься до компетенції країн-членів.
2. Згідно з планом дій реалізації Стокгольмської програми SIS II, її планується ввести в експлуатацію у період 2011-2013 рр, в залежності від доступного технічного забезпечення.
3. Громадяни Афганістану, Бангладеш, Демократичної Республіки Конго, Ерітреї, Ефіопії, Гани, Ірану, Іраку, Нігерії, Пакистану, Сомалі, Шрі-Ланки повинні мати документ транзитної пересадки в аеропорту (Додаток 3 до ССІ)